

Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü

Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi

Dergiye Geliş Tarihi: 16.11.2012
Yayına Kabul Tarihi: 11.01.2013

Baş Editör: Naim Çağman
Alan Editörü: Yasin Gökbulut

Söylem Çözümlemesi Bağlamında Öğretmen Adaylarının Öğretmenin Toplumdaki Rollerine İlişkin Metafor Algıları

Tahir GÜR^{a,1} (tahirgur@yahoo.com)
Tuncay DİLCİ^a (tuncaydilci@gmail.com)
İbrahim COŞKUN^b (zibrahimc@gmail.com)

^aCumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, 58100 Sivas.

^bTrakya Üniversitesi, Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, 22100 Edirne.

Özet – Bu çalışmada öğretmen adaylarının görüşlerine göre öğretmenin toplum içindeki rollerini betimlemek amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden olan metafor ve söylem çözümleme yöntemleri kullanılırken her iki teknik için oluşturulan çalışma grupları Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf ve Türkçe öğretmenliği programlarında okuyan öğrencilerdir. Söylem çözümlemesi için çalışma grubu on dört kişiden oluşurken, metafor çözümlemesi için dört yüz altmış öğrenci ile çalışılmıştır. Söylem çözümlemesi için öğrencilerden değişik zamanlarda alınan öğretmen konulu üç yazı kullanılırken, metafor çözümlemesi için öğrencilerin öğretmenler için kullandığı metaforları ve neden kullandıklarını belirttikleri anketler veri toplama araçları olarak kullanılmıştır.

Çalışmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin en önemli toplumsal rolleri olarak toplumun kültür ve değerlerini öğrencilere aktarmadaki sosyalleştirici; toplumu daha ileriye ve iyiye götürmedeki öncü; bilgi ve tecrübe aktarmadaki öğretici; hata ve problem durumlarındaki mücadeleci ve onarıcı –aynı zamanda- çözümcü rolleri öğrencilerin ürettikleri söylem ve geliştirdikleri metaforların çözülmesi ile ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda öğretmenleri yetiştiren kurumların yukarıda sözü edilen metaforlar bileşeninde programlarını yeniden gözden geçirmeleri, hizmet içi eğitimler yoluyla daha aktif ve dinamik öğretmen profili oluşturma ve toplumun ve çağın değişen şartlarına uygun olarak yetiştirilmeleri gerektiği gibi öneriler sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler –
Öğretmen, Sosyal Rol,
Sınıf Öğretmeni,
Türkçe Öğretmeni,
Metafor, Söylem
Çözümlemesi.

¹ Baş Yazar

The Metaphoric Perceptions of Preservice Teachers About Teacher's Roles in Society in the Context of Discourse

Abstract – In this study it is aimed to describe the teacher's role in society revealed in preservice teachers' discourse. Two qualitative research techniques - metaphor analysis and discourse analysis- were used in the study and study groups formed from the students having education in Cumhuriyet University, Faculty of Education and pursuing undergraduate degree in class and Turkish language teacher programs. The study group for discourse analysis composed of fourteen students, and metaphor analysis were performed with the four hundred and sixty students. For the discourse analysis part students were given three topic to their reflections on “teacher and society” at different time, For the metaphor analysis part students were given a survey asking their metaphors for teachers and their rational.

According to the results of the study, the most important social roles of teachers were defined in discourse and metaphors created by students. These roles were as follows: Teacher as socialization agent; passing the culture and values of the society to students, improvement agent; improving the society further, teaching agent; passing knowledge and experience, correction agent; correcting mistakes and challenging with problems. In this context, suggestions were made according to the results of the study such as the components of programs of teacher training institutions should be reconsidered, and teachers should be trained properly through in-service training for more active and dynamic teacher profiles in accordance with the changing conditions of society and age.

Keywords -
Teacher, Social Role,
Primary School
Teacher, Teacher Of
Turkish, Metaphor,
Discourse Analysis.

Received: 16.11.2012

Accepted: 11.01.2013

1. Giriş

Öğretmenler tarihin en eski dönemlerinden beri toplumun en önde gelen figürlerinden biri olarak toplumsal hiyerarşide yerlerini almışlardır. Dünyanın en eski medeniyetlerine bakıldığında Mısır, Mezopotamya ve Anadolu'daki uygarlıklarda bu açıkça görülmüştür. Aynı şekilde Türklerin de gerek Müslüman olmadan önce, gerekse Müslüman olduktan sonraki tarihlerine bakıldığında, öğretmenin gerek dini gerekse günlük yaşamdaki yerleri çok farklı bir özellik kazanmıştır. Müslümanlıktan önceki ve sonraki Dede Korkut, Ak Şemseddin gibi bilge öğretmenlere aynı zamanda biraz kutsallık da atfedilmiştir. Cumhuriyetten sonra ise Atatürk'e başöğretmen sıfatı verilmiştir. Bu kutlu kişilikler hem önder, hem örnek, hem de öğreticiler olarak Türk toplumunun kültür belleklerindeki “simge öğretmenler” olarak yerlerini korumaktadırlar. Bu yönüyle Türk toplumu öğretmenlerini kültürel olarak çok farklı bir yere koymaktadır.

Öğretmenlik kavramına bir meslek ve sosyal bir statü olmasının yanında; toplumdaki beklenti, şartlar ve zamanla değişen rolleri de kapsayacak şekilde bakmak gerekir. Öncelikle öğretmenlerin toplum içindeki rollerini okulla ya da eğitimle birlikte ele almak gerekir (Voinea, 2009). Çünkü bu konuda yapılan araştırmalarda okul ve eğitimin işlevi ile öğretmenin işlevleri arasında paralellik vardır. Toplumların küreselleşmenin ve teknolojinin etkisiyle hızlı bir değişim geçirdiği ya da değişime zorlandığı günümüzde okullar “değişim güçleri” olarak toplumdaki yerlerini almışlardır (Fullan, 1993). Bu açıdan

bakıldığında adeta değişimin lokomotifini olan okulların ana unsuru (Kavcar, 2002) olan öğretmenlerin birer değişim öncüsü rollerinin olduğu görülmektedir.

Öğretmenin sınıf okul içinde iki rolünün öne çıktığı görülür. Bunlar yönetici ve öğretici rolleridir (Yıldırım, Ünal ve Çelik 2011). Yönetim eğitim-öğretim ortam ve faaliyetlerinin düzenlenmesini içerir. Öğretmenin profesyonel yükümlülüklerine uygun olarak, öğrenciyi başarıya ulaştırmadaki rolü (öğreticilik) de oldukça önemli görülmektedir. Bu konuda yapılan çeşitli çalışmalarda mesleki ve kişisel yetkinliğe sahip olarak yetiştirilen ve sürekli gelişmeye açık öğretmenlerin başarılı öğrenciler yetiştirdikleri bulunmuştur (Chapman ve Mahlck, 1997; Kanu, 1996).

Öğretmenlik profesyonel işlevlerinden kaynaklanan rollerine ek olarak, birçok araştırmacıya göre hem etik unsurları hem de örnek olmayı bünyesinde barındıran çok yönlü bir meslektir (Arthur, Davison, ve Lewis, 2005; Carr, 1993; Hansen, 2001; Bergem, 1990). Bu etik ve örnek olma işlevlerini öğretmenler toplumun değerlerine hem sahip olarak hem de öğrencilere aktararak yaparlar. Değerler ise insanların eylem, durum ve varlıkları iyi ya da kötü olarak (Hansen, 2001:828) nitelendirip değerlendirmelerine rehberlik eden psikolojik, sosyal ve tarihsel yönleri olan kurallardır. Öğretmen bu kuralları okulda bazen açıktan bazen ise örtük program kurallarını uygulayarak, öğrencilerin hayatlarında ya uyararak ya da pekiştirerek yer almasını sağlar. Öğretmen bu rolüyle toplumun değerlerini öğrencilere dolayısı ile gelecek nesillere aktaran önemli aktörlerden biridir.

Öğretmenliği ahlaki ve değerleri gelecek nesillere taşıyan bir eylem alanı olarak görme gerek eğitim bürokrasisinde, gerek araştırmacılar arasında gerekse de öğretmenlerin kendi içinde oldukça yaygındır. Bu bakış açısı gerek bürokratik (resmi) gerekse bilimsel çalışmalarda (Cummings, Harlow, ve Maddux 2007; Hansen, 2000, Sockett, 2006) oluşan söylemlerde sıkça yer almıştır. Fakat öğretmen eğitimcileri ve öğretmenlerin sıkça değinmelerine rağmen gerek program geliştirme gerekse öğretmen yetiştirme programlarında neredeyse hiç ahlaki değerlere değinilmediğine dair sonuçlara ulaşılmış çalışmalar da vardır (Willemse, Lunenberg, ve Korthagen, 2005; Pantić, 2008; Zgaga, 2006). Özellikle öğretmen adaylarının değerler ve ahlak üzerinde iyi geliştirilmiş programlarla eğitilmeleri halinde, bu konularda ahlak ve değerlerle ilgili daha sistemli bilgi ve karar verme mekanizmasına sahip oldukları tespit edilmiştir (Sanger, 2008:170).

Türkiye’de öğretmen yeterlilikleri ilgili çalışmalara (Sünbül, 2001; Küçükahmet, 1999; Demirel,1999; Erden, 1998, Sönmez, 2003) bakıldığında üç temel alandaki yeterlikten bahsedilirken öğretmenlerin rolleri genelde eğitim-öğretim ortamları içinde kalan işlevlerle sınırlıdır. Bunlar konu alanı, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültürdür. Hatta devletin iş vereceği öğretmenler de bu alanlara göre hazırlanmış Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) ile seçilmektedir. Bunların yanı sıra bu kişisel ve mesleki yeterlikleri şeklinde bir sınıflamaya giden araştırmacılar da vardır (Şeker, Deniz, Görgen, 2004; Kavcar, 2002). Bu araştırmacılara göre mesleki yeterlikler genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik bilgisi; kişisel yeterlikler ise mesleğe yatkınlık ve örnek-model olma olarak öne çıkmaktadır (Sockett, 2006; Kavcar, 2002).

Sonuç olarak gelecek nesilleri eğiten öğretmenlerin gerek toplumun tarihi ve güncel söyleminde, gerekse araştırmacıların yaptığı çalışmalarda önemlerinin sıkça vurgulandığı görülür. Geleneksel ve çağdaş görüşlerin karıştığı bu söylemde, bir çocuk için

öğretmenin onun bilgisini artırmadaki rolü kadar, onun sosyalleşmesindeki örnek şahıslardan biri olma işlevi de bulunduğu ortaya çıkmaktadır.

1.1 Söylem Çözümlemesi

Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren “dilin” insanla ilgili çalışmalardaki artan önemi ile yaygınlık kazanmaya başlayan söylem çözümlemesi (Discourse Analysis) ilk olarak Harris (1952) tarafından bilim dünyasına tanıtılmıştır. Kısaca “bir şeyi söyleme şekli” olan (van Dijk, 1997) söylemi içinde geliştiği bağlamla birlikte inceleyen bu yöntemi aynı zamanda uygulamalı dilbilim alanı- geliştiren ve kullanan başlıca bilim insanları arasında Foucault (1972), van Dijk, (1997,1998, 2008) Gee (2005), Widdowson (2000), Wodak ve Meyer, (2002) Fairclough, (2003) sayılabilir. Söylemi dilbilimsel ayrıntıların ötesinde sosyal bir eylem olarak gören söylem çözümlemecileri, söylem üreticisinin söylemle neyi nasıl yaptığını araştırır. Bu araştırmacılara göre sosyal gerçekliğin ortaya çıktığı en önemli alan söylemlerdir. Bundan dolayı söylemin çözülmesi ile iyi, kötü, güç, güç dağılımı ve değer gibi sosyal hayatı etkileyen ve düzenleyen konular ortaya çıkarılır.

1.2 Metafor Çözümlemesi

Göreceli olarak yeni ve alanda kendine daha az yer bulan metafor analizi tekniği Lakoff ve Johnson'un (1980) metaforların insan zihnindeki işlevlerine yönelik çalışmalarla gündeme gelmeye başlamıştır. Bu teknik bazı araştırmacılar tarafından söylem çözümlemesinin alt dallarından biri olarak görülürken (Zheng, Song, 2010), bazı araştırmacılar tarafından ise böyle bir sınıflandırmaya gidilmemiştir. Metaforlar kişinin metaforlaştırdığı kavramla ilgisini ortaya koyan belirteçler olarak eğitimle ilgili araştırmalarda kullanılmaktadır. Çünkü metafor kullanımı anlamının sosyal ve kültürel süreci olarak; konuya aşinalık, o konuda bilgi, değerlendirme, hatta kullanıldığı kavrama özellik atfederek davranışları kılavuzlamaktır (Moser, 2000; Bullough ve Gitlin, 1995). Eğitim alanında yapılan metafor çözümlemesi ile ilgili çalışmalara (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006 ; McGrath, 2006; Sakui ve Gaies, 2003; McGrath, 2002; Oxford, et al., 1998; Salomone, 1998; Block, 1992; Bullough, 1991; Clandinin, 1986) bakıldığında çalışmaların genelde ders kitabı, öğretmen, öğrenci gibi temel kavramlara bakış açıları ve inançları saptamaya yönelik oldukları görülür. Jensen'in (2006:13) işaret ettiği gibi metaforlar -arkalarında sosyo-bilişsel süreçlerin ortaya çıkarılmasıyla- eğitim araştırmaları ve uygulamalarında, yeni bakış açılarının geliştirilmesi için oldukça değerli bir araştırma aracıdır.

Yirminci yüzyılın sonlarından itibaren başlayan çağ “postmodern zamanlar” olarak adlandırılmaktadır. Aslında postmodernism modern çağ ve sonuçları hakkında az ya da çok geliştirilmiş teorilere karşı çıkar ve onların değerlendirmelerini içerir(Mühlpachr2008). Postmodern çağda küreselleşmenin ve hızlı teknoloji gelişiminin etkisiyle fikirler, değerler, insanlar, toplumlar hızla değişmektedir. Bu değişimler sonucu ortaya çıkan problemlerle eğitim sistemleri daha özeldir ise öğretmenler de baş etmek durumundadır. Bundan dolayı öğretmen yetiştirme programları geliştirilmeli, öğretmenlerin problemlere karşı hazır bulunuşlukları artırılmalı ve genç insanlara yardımcı ve rehber olabilecek donanıma sahip olmaları sağlanmalıdır. Bunların sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için öğretmenlerin profesyonel donanımlarının geliştirilmesinde, onların eğiteceği topluluk gözündeki rollerinin bilinmesi önemlidir. Öğrencinin, öğretmenin kendisi ve toplum için rollerini tanımlaması eğitimcilere, araştırmacılara ve eğitim bürokrasisine farklı bir açıdan bakma

imkânı verecektir. Ayrıca toplumun diğer kesimlerinin öğretmene bakış açıları ile birleştirilebilecek bu tip çalışmalar ile daha bütüncül sonuçlara ulaşılabileceği beklenmektedir. Bu sebeplerden dolayı bu çalışma önemli görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı öğretmen adayı öğrencilerin öğretmenlerin toplum içindeki rolleri hakkındaki görüşlerini nitel yöntemle ortaya koymaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma Karasar'ın (2010) belirttiği durumu olduğu haliyle saptamaya çalıştığından tarama modelindedir. Çalışmada nitel yöntem içinde yer alan söylem ve metafor çözümleme teknikleri kullanılmıştır. Bu iki tekniğin birlikte kullanılarak hem verilerin ve sonuçların daha bütüncül olması hem de güvenilirliğin artırılması amaçlanmıştır.

2.2. Çalışma Grupları

Bu çalışmada veri toplama ve analiz için iki teknik kullanıldığından iki tane çalışma grubu oluşturulmuştur. Söylem çözümlemesi tekniği için çalışma grubu 14 (8 kız,6 erkek) kişiden oluşurken, metafor çözümlemesi bölümü için 460 (n=460) (234 kız, 226 erkek) öğrencidir. Çalışma gruplarındaki tüm öğrenciler Cumhuriyet Üniversitesi eğitim fakültesinde bulunan ilköğretim bölümü Türkçe öğretmenliği ve Sınıf öğretmenliği Programlarında öğrenim gören farklı sınıf düzeylerinden rastgele seçimle belirlenmiştir.

2.3. Veri toplama araçları

2.3.1. Söylem çözümlemesi

Çalışmada söylem çözümlemesi kısmı için çalışma grubundaki öğrencilerin üç aylık zaman diliminde yazdıkları “öğretmen, öğretmen ve toplum, öğretmen ve ben” konulu üç adet yazı kullanılmıştır. Bu yazıların her birine takip ve denetimi kolaylaştırmak için hangi öğrenci tarafından yazıldığına, kaçınıcı yazı olduğuna ve yazının hangi satırı olduğuna ilişkin numara ve harfler verilmiştir. Öğrenciler A dan N ye kadar (A, B,C,D,E,F,G,H,I,J, K,L,M,N) harflerle belirlenirken, yazılar öğretmen, I; öğretmen ve toplum, II; öğretmen ve ben,III roma rakamları ile her yazıdaki satırlar ise sayılarla belirlenmiştir. Buna göre bir örnek vermek gerekirse; öğrenci C'nin iki numaralı yazısının 12. satırından bahsederken “C/II/12.....” şeklinde belirtilmiştir.

Söylem bu şekilde çözümlemeye hazırlandıktan sonra söylem çözümlemesi için çok önemli olan bağlam tespit edilmiştir. Söylem çözümlemesinde bağlam; söylemin ortaya çıktığı psikolojik, sosyal, tarihi, dilbilimsel ve iletişimsel unsurların tespit edilmesi ile bulunur. Kısaca söylemin ortaya çıktığı şartların bütününe bağlam denir (Widdowson, 2000:127). Sonuç olarak bağlam, söylem içinde neyin ne anlama geldiğini ve söylem üreticisinin

söylemle ne yaptığını yorumlamada en önemli unsurlardan biri olarak bu tür çözümlerinin vazgeçilmezlerindedir.

Bağlam tespit edildikten sonra tüm öğrencilerin söylemi birlikte ele alınarak konu ile ilgili kısımları belirlenmiştir. Her öğrencinin öğretmene yüklediği roller öğrencinin yazdıklarından -o açıkça yazmasa bile- çıkarılmıştır. Öğretmene verilen rollerin ve bu rollerin özellikleri; öğretmenlerini ve kendilerini rollere göre konumlandırmaları tespit edilmiştir.

2.3.2. Metafor çözümlemesi

Bu bölümde öğrencilerin öğretmeni hangi metaforlar ile nitelediklerini belirlemek amacıyla onlara doldurmak üzere “*Öğretmen.....ya/ye benzer. Çünkü.....*” şeklinde görüşlerini belirtmeleri istenen anketler verilip doldurmaları sağlanmıştır. Toplanan anketlerdeki öğretmene ilişkin metaforlar gruplara ayrılıp sınıflandırılmıştır. Aynı anlamlara gelen metaforlar, öğrencilerin “çünkü”den sonra yaptıkları açıklamaların da yardımı ile bu sınıflandırmalar yapılmıştır. Sınıflandırmaların güvenilirliğini artırmak için çalışmada yer almayan bu konuda çalışmaları olan iki akademisyene daha metaforlar verilmiş onlardan tekrar sınıflamaları istenmiştir. Onların yaptığı değerlendirmeler ile araştırmacıların değerlendirmeleri %92 dolayında tutarlı çıkmıştır. Bundan hareketle sınıflandırmaların güvenilir olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Sınıflandırmalardan sonra cevapların frekans ve yüzde değerleri bulunup çözümleme yapılmıştır.

3. Bulgular ve Sonuç

Bu bölümde yapılan söylem ve metafor analizlerinin bulguları ayrı ayrı verilip sonuç kısmında birleştirme yapılmıştır.

3.1. Metafor Çözümlemesi Bulguları

Öğrencilerin öğretmeni nitelemek için kullandıkları metaforlar incelediğinde öğrencilerin öğretmen için kullandığı metafor sayısı 84 olarak ortaya çıkmıştır. yapılan gruplama sonunda sekiz grup tanımlanmış, hiçbir gruba dahil edilmeyen 24 metafor diğer adıyla başka bir gruba konulmuştur (Tablo 1).

Tablo1. Öğrencilerin öğretmen için kullandığı metaforlar ve dağılımları

Metafor Grubu	Kullanılan Metaforlar	Frekans	Yüzde
Rehber	Rehber, kılavuz, danışman, model, pusula, güneş, mum, aydınlatıcı, meşale, fener, el feneri	104	22.60
Lider	Lider, öncü, komutan, başkan, başbakan, imam, teknik direktör, yönetici, aslan, kraliçe arı, yönetmen, tren, çoban	86	18.69

Şekillendirici	Sanatçı, heykeltıraş, ressam, rüzgâr, bahçıvan, terzi, usta, tiyatrocü, çiftçi, esnaf, inşaat işçisi, arı	78	16.95
Kaynak	Ansiklopedi, bilgi makinesi, internet, robot, kaynak, umman, deniz, kalem, kütüphane, kitap, ağaç, meyve ağacı, buğday tanesi, çiçek (bal alınan), gül, bahçe	72	15.65
Yakınlık/Aile	Anne, baba, aile, arkadaş, akraba, sıcak kucak, liman	44	9.56
Gerekli	İlaç, aspirin, su, toprak, yağmur, zaman, her şey	30	6.5
Kutsal	Kutsal, Melek, tanrının armağanı, sabır taşı, iyilik	22	4.78
Diğer	Televizyon, şifreli kutu, çikolata, gümüş, sürahi, hayal, rüya, korkunç bir şey	24	5.21
Toplam		460	100

3.1.1. Öğrencilerin Kullandığı Metaforlar

Öğrencilerin öğretmenler için kullandığı metaforları incelendiğinde ortaya sekiz ana grup çıkmıştır. Bu grupların genel özellikleri şu şekilde belirtilebilir:

Grup 1. Rehber grubu: en çok öğrenci tarafından (n=104) ve çalışmaya katılan öğrencilerin %22,6'sı bu gruptaki metaforlarla öğretmenleri nitelendirmişlerdir. Bu öğrencilere göre; 1) Öğretmen yol göstericidir. 2) Öğretmen öğrencilere eğitim ve öğretimde onlara yol gösterir işlerini kolaylaştırır. 3) Öğrenci aktif olarak öğrenme sürecine katılırken öğretmen ona yardım eder.

Grup 2. Lider grubu: bu grupta öğretmen kavramına 86 öğrenci (18.69) tarafından liderlik ile ilgili metaforlar kullanılmıştır. Bu öğrencilere göre; 1) Öğretmen tüm eğitim öğretim faaliyetlerini düzenler yönetir. 2) Öğrenciler de sürece dâhil olurlar. 3) Tüm güç öğretimde toplanmıştır. 4) Öğrenciler çoğunlukla pasif konumdadırlar.

Grup 3. Şekillendirici grubu: Öğretmenleri öğrencileri işleyerek onları yetiştiren anlamına gelen metaforlarla nitelendiren öğrenci sayısı 78 (n=78) yani öğrencilerin %16,9'udur. Bu öğrencilere göre; 1) Öğretmen aktif olarak tüm yetkisini kullanarak öğrenciyi istenilen şekle getirir. 2) Öğrenci şekil verilmesi gereken yapıda bir maddedir. 3) Eğitim ve öğretmenin görevi topluma uygun insan yetiştirmektir. 3) Öğrenci pasif durumda öğretmenin onu şekillendirmesini bekler.

Grup 4. Kaynak grubu: Öğretmenleri bir bilgi ve tecrübe kaynağı gören metaforları kullanan bu gruptaki öğrenci sayısı 72 (n=72) ve öğrencilerin %15.65'idir. Bu öğrencilere göre: 1) Öğretmen hayatta lazım olabilecek bilgi ve tecrübelerin en büyük kaynağıdır. 2) Öğretmen bilgi aktaran konumundadır. 3) Öğrenci pasif olarak bu bilgileri alan konumundadır. 4) Okul ve eğitimin görevi öğretmenlerin bu sonsuz kaynaklarını öğrencilere aktarmaktır.

Grup 5. Yakınlık/aile grubu: Öğretmenleri yakın çevrelerinde çok sevdikleri insanlara benzeten bu gruptaki öğrenci sayısı 44 olup, yüzdesi %9.56'dır. Bu öğrencilere göre; 1)

Öğretmen aile bireyleri gibi rol modelidir. 2) Öğretmenlik duygusal yakınlığı ve empatiyi gerektirir. 3) Öğrencilerin duygusal ihtiyaçları vardır.

Grup 6. Gerekli grubu: Öğrencilerden 30 (n=30) öğretmenler için bu gruptaki metaforları kullanmıştır. Bu öğrencilere göre;1) Öğretmenler toplumun en önemli figürlerindedir. 2) Öğrenciler ve genelde toplum ilerleyişini öğretmene ve eğitime borçludur.

Grup 7. Kutsal grubu: Öğretmenlere kutsallığı çağrıştıran metaforlar kullanan öğrenci sayısı 22 olup bu çalışmaya katılan öğrencilerin %4.78'idir. Bu öğrencilere göre; 1) Öğretmenlik kutsal bir meslektir. 2) Erdemli nesilleri erdemli öğretmenler yetiştirir. 3) Öğretmenlik ve eğitim insanı iyiye ve istenene ulaştırır.

Grup 8. Diğer grubu: Kullandıkları metaforlar bir gruba koyulmayan bu gruptaki öğrenci sayısı 24'tür. Bu öğrenciler yukarıdaki gruplara dâhil edilmedikleri gibi bu öğrencilerin metaforlarından bir grup oluşturulmamıştır.

3.1.2. Metaforların Cinsiyete Göre Dağılımı

Öğrencilerin öğretmenler için kullandığı metaforlardan oluşturulan gruplara bakıldığında, yakınlık/aile grubu hariç kız ve erkeklerin dağılım ve yüzdelerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür (Tablo 2). Yakınlık/ aile grubunda ise kızlar lehine yüksek bir oran vardır. Bu gruptaki öğrencilerin %64'ünü kızlar oluştururken, bu gruptaki erkek öğrencilerin oranı %36'dır. Bu rakamlara göre kız öğrencilere göre öğretmen kavramına daha duygusal yaklaşmaktadırlar sonucuna varılabilir.

Tablo 2. Öğrencilerin -cinsiyete göre- metafor gruplarına dağılım ve yüzdeleri

Metafor Grubu	Erkek (frekans)	% (yüzde)	Kız (frekans)	% (yüzde)
Rehber	54	52	50	48
Lider	44	51	42	49
Şekillendirici	38	49	40	51
Kaynak	37	51	35	49
Yakınlık/Aile	16	36	28	64
Gerekli	16	53	14	47
Kutsal	10	46	12	54
Diğer	11	46	13	54
Toplam	226	---	234	---

3.2. Söylem Çözümlemesi Bulguları

Bu bölümde öncelikle bağlam ortaya konulacaktır. Daha sonra çözümlemeye elde edilen sonuçlar verildikten sonra bu sonuçların elde edildiği söylemin parçalarından örnekler yer alacaktır.

3.2.1. Bağlam

Bu çalışmanın bu bölümüne katılan öğrencilere demografik bilgilerini yazacakları form verilerek doldurmaları istenmiştir. Buna göre bu bölüme katılan öğrenciler kendilerini orta sosyal ekonomik gruba uygun görmüşlerdir. Öğrencilerin üçü büyük şehirlerde büyüdüğünü belirtirken, diğerleri küçük şehir ya da köylerde büyüdüklerini dile getirmişlerdir. Öğrencilerin hepsi de üniversiteye gelene kadar ailelerinin yanında yetiştiklerini ve şu anda bu öğrencilerden beş tanesi aileleri ile çalışmanın yapıldığı şehirde yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerden sekiz tanesi okudukları bölüme isteyerek geldiğini söylerken, diğer altı öğrenci zorunluluk ya da başka sebepleri göstermiştir.

Öğrencilerin çoğunluğunun kullandığı dil, verdikleri bilgiler ve yazdıkları yazılara bakıldığında geleneksel aile ve toplum yapısına uyan ya da yakın ortamlarda yetişmiş ve yaşayan bireyler olduğu görülmektedir.

3.2.2. Söylem Çözümlemesi Sonuçlarına Göre Öğrencilerdeki Öğretmen Algıları

Öğrencilerin ürettikleri söyleme bakıldığında öğretmenlik mesleğine yüksek bir statü ve değer verme eğilimi görülmektedir. Öğrenciler bu çabayı değişik şekillerde göstermektedirler; bazı öğrenciler dini veya milli büyük kişilerin sözlerinden, anılarından ya da atasözlerinden alıntılar yapmışlardır (Örnek 1). Bazı öğrenciler ise bunu öğretmenlere zamanımızdaki bakış açılarını eleştirerek, geçmişe özlemine dile getirerek yapmışlardır (Örnek 2). Öğrencilerin çoğunluğu ise öğretmenliği kendi uygun gördükleri rollerle yüceltmişlerdir.

Yani öğrencilerin hepsi öğretmenlerin toplumdaki rollerinin yadsınamaz olduğu bilincine sahiptir. Öğrencilerin öğretmenlere toplum içinde verdikleri roller ve önem şöyle gösterilebilir:

- 1) Öğretme rolü: Öğretmen öğrencilere hayatlarında lazım olan bilgi ve becerileri öğretmekle yükümlüdür. Bu rol öğretmenin okuldaki resmi görevlerini kapsar. Öğretmen öğrencinin yetenek ve bilgisini istenilen şekilde artırır.

Örnek:

J/I/20: Öğretmen, öğretendir. Bir harfi öğretmek bir dünya açmaktır öğrenciye; Hz. Ali "bana bir harf öğretmenin kırk yıl kölesi olurum" demiştir. Öğretmek çok değerli bir eylemdir.

C/II/10: Öğretmenin toplumdaki yeri tartışmasız ortadadır. Yani öğretmen olmazsa olmazdır. Aklını kullanabilme becerisi, bilgiyi kullanabilme becerisi öğretmen tarafından öğrenciye öğretilir.

- 2) Öğretmenin geleceği şekillendirmedeki rolü: öğretmenler bireyin ve toplumun geleceğini oluşturan –aynı zamanda da şekillendiren- bundan dolayı da toplumun en değiştirici öğeleridir. Bu yeni nesil oluşturma ve şekillendirme görevi tüm öğrencilerce vurgulanmıştır. Buradan öğretmenin değişimler ve gelişim açısından toplumun önünde olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Örnek:

H/I/1: Bir toplumun gelişmesi için nitelikli ve sağlıklı bireylere ihtiyaç vardır. Toplum daha ileri götürecek bu bireyleri istenilen duruma getirmek öğretmenlerin en temel görevidir.

G/III/15: Bir öğretmen toplumu etkiler. Tüm okullarda eğitim ve öğretim yapılır. Öğretmen bu eğitim ve öğretim sürecinde çocuğa, öğrencilere hem bilgi, ders öğretir hem de davranışlarıyla, tavsiyeleriyle, hal ve hareketleriyle, jest ve mimikleriyle, kıyafetiyle, sözleriyle, üslubuyla ve daha birçoklarıyla örnek olur ve öğrencileri etkiler. İşte bu eğitim ve öğretim sürecinde öğretmen ile öğrencilerin yaşadıkları öğrencileri olumlu veya olumsuz etkiler. İşte bu etkileme yüzünden öğretmen toplumu nasıl etkilediyse o şekilde toplumu şekillendirmeye başlar.

- 3) Sosyalleştiren rolü: öğretmenler öğrencileri içinde yaşadıkları topluma, değerlere ve kültüre göre eğiterek onların sosyalleşmelerini sağlar. Bu yönüyle öğretmenin toplum hayatını koruma ve devam ettirmedeki rolü vurgulanmaktadır.

Örnek:

D/III/23: Bizim ülkemizde öğretmen dendiği zaman, ülkenin geleceği, temel direği düşüncesi hakimdir. Öğretmen sadece bilgi düzeyinde değil, davranışlarıyla, konuşmasıyla topluma uyum sağlamak için örnektir. İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin davranış, konuşma ve topluma uyum sağlama açısından gelişimini sağlar.

D/II/1: Bir çocuğun ailesinden sonra eğitim gördüğü yer okuldur. Bu eğitimi verenler de öğretmenlerdir. Öğretmenler bireylerin topluma yakışır bir birey olmasında çevresel etmenlerden biridir. Bireylerin vatandaşlık bilinci içinde yetişmesinde onlara yardımcı olur.

- 4) Öğretmenin öncü rolü: öğretmen öğrencinin dolayısı ile toplumun yolunu aydınlatan ışık gibidir. Öğrenciye hayatında rehberlik edecek, onu iyiye, doğruya ve başarıya yönlendirecek bilgi ve becerileri öğretmenler verir.

Örnek:

K/II/1: Öğretmen bir toplumu aydınlatan, o topluma ait değerleri oluşturan, o değerlere değer katan eli öpülesi kişidir. Topluma bireylere yol gösteren kişidir.

K/II/6: Halbuki bir ülkenin güneşidir öğretmen. Ne kadar verirse o kadar aydınlanır etraf.

- 5) Öğretmenin bilgelik rolü: Öğretmen bilgi ve beceri kaynağı olarak öğrencilerine ve topluma hizmet verir. Bu bilgelik biraz da kutsiyet gösteren, saygı uyandıran ve örnek alınmayı gerektiren bir yetidir.

Örnek:

F/II/13: ...Öğretmenlerinin yaptıkları her şeyi taklit etmeye, onun gibi konuşmaya, onun gibi davranmaya çalışırlar. Öğretmen ne derse doğrudur onlar için.

- 6) Öğretmenin mücadeleci rolü: Toplum ve coğrafyadaki tüm zorluk ve problemlere rağmen öğretmen işini yapar. Bu yönüyle öğretmeni engeller yıldırırmamalı ve mesleğinin gereklerini yetkin bir şekilde yerine getirmelidir.

Örnek:

J/III/27: Öğretmen aynı zamanda mücadeleci olmalıdır. Çünkü ülkemizin mücadele edecek sorunları ve şartları vardır. Bunlar her zaman öğretmenin önünde dağ gibi yığılmıştır.

E/II/8: Öğretmen bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın anlayışını benimsemez. Çevresindeki olumsuz durumları düzeltmeye, onarmaya çalışır.

- 7) Öğretmenin hata düzeltici rolü: Öğretmenler toplumda ve daha özeldede öğrencilerde görülen hataları düzeltme yetkisi ve sorumluluğuna sahiptir. Bireysel ve toplumsal sorunlarda öğretmenlerin bu yönleriyle rol almaları gerektiği vurgulanmaktadır.

Örnek:

E/II/8: Öğretmen bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın anlayışını benimsemez. Çevresindeki olumsuz durumları düzeltmeye, onarmaya çalışır.

E/II/30: ...Düzeltilme, onarma rolünü üstlendiği için sağlam, çalışkan bireyler yetiştirmeye çalışır.

- 8) Öğretmenlerin öğrencilerin geleceklerini oluşturma rolü: Öğretmenler öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarıp geliştirerek ve onlar için gerekli bilgileri sağlayarak onları gelecekteki hayat ve işlerine hazırlar. Öğretmenler tüm öğrencilerinin başarıya ulaşması için gerekli çalışmaları yaparlar. Toplumların ilerlemesi başarılı bireylerin artması ile yakından ilgilidir Öyle ki öğretmen daha ilkökul sınırlarından başlayarak toplumdaki meslek dağılımlarını etkilemeye başlar.

Örnek:

B/II/21: ...Öğrencilerini dikkatle izlemeli, onların yetenekli olduğu tarafları ortaya çıkarmaya çalışmalıdırlar. Onlara yetenekleri konusunda destek vermelidirler.

M/II/32: Toplumun bilgi dağarcığını genişletmesi, onları sosyal çevrede önemli mevkilere getirmede öğretmene görev düşer. Bir doktorun, bir avukatın, bir hemşirenin, başbakanın, bilim adamının veya her mesleği yapan kişilerin bulunduğu mevkileri öğretmenlerin getirdiği yadsınamaz.

3.3. Bulguların Birleştirilmesi ile Elde Edilen Sonuçlar

Genel olarak bakıldığında söylem çözümlemesi ve metafor çözümlemesi ile elde edilen sonuçların örtüştüğü görülmüştür. Çalışmadan elde edilen verilere göre, öğrenciler öğretmenin toplum içindeki rollerini aşağıdaki şekilde belirtmişlerdir:

- Öğretmen bireyleri topluma hazırlayarak, sosyalleştirerek toplumun geleceğine etki ederler.
- Öğretmen bireyleri değer, bilgi, davranış bakımından geliştirerek toplumu ileriye götürürler.
- Öğretmen bilgi ve diğer nitelikleri ile örnek ve lider olarak insanların yoluna ışık tutar.
- Öğretmen bireyleri geliştirerek ona gelecek yaşamında yardımcı olur.
- Öğretmen yanlış ve problemlerle mücadele edip, çözüm arayan kişidir.
- Öğretmen öğrencilere hayatlarında lazım olabilecek bilgi, beceri, davranış ve yetkinlikleri kazandıran kaynak kişidir.

Bu sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin öğretmenleri toplum ve kendileri için çok önemli gördükleri ortaya çıkmıştır. Toplumun daha ileriye gitmesi, sorunlarını çözmesi, bireylerin eğitiminden dolayı ile öğretmenlerin verdiği eğitimin kalitesinden geçmektedir. Öğretmenler toplumdaki iyiye doğru gidişte ve mutluluğa ulaşmada önden giderek hem örnek hem de yol göstericilerdir. Kısacası öğrenciler bireysel ve toplumsal anlamda geleceği öğretmenlerin ve eğitimin etki alanında görmüşlerdir.

4. Tartışma

Öğretmenin öğrencileri yetiştirmedeki rollerine bakıldığında, onları topluma hazırlama, gerekli bilgileri ve davranışları kazandırma görevleri ortaya çıkmaktadır. Shortt ve ark. (2012) yaptığı çalışmada öğretmenlerin etik ve profesyonel işlevlerine değinmiştir. Bu çalışmadaki öğretmen rollerine ilişkin sonuçlar ve Shortt ve ark. (2012) yaptığı çalışmadaki öğretmen rolleri birbirleri ile örtüşmektedir. Özellikle öğrencilerin iyi yetiştirilmesi öğretmenlerin en önemli etik bir rolüdür.

Öğretmenlerin toplumdaki değerleri aktarmadaki rolü üzerine çalışma yapan Pantic ve Wubbels(2012) öğretmenlerin toplum ve toplumsal ve ahlaki değerlerin öğretmenler tarafından öğrencilere aktarılarak kültürlenmenin gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Bu çalışmada ulaşılan sonuçlar da onların sonuçlarını doğrular niteliktedir. Öğretmenler sağlıklı bir şekilde öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamada ve toplumun ileriye ve iyiye doğru gitmesinde öğrencilere bilgi yanında, davranış, değer ve inançları kazandırır.

Demulder, Ouédraogo ve Stribling (2009) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin toplumsal fayda ve huzurla ilgili işlevlerini araştırmışlardır. Öğretmenlerin toplumdaki karışıklık ve şiddetin önüne geçme konusunda rol alabileceğini bulmuşlardır. Bu çalışmada da

öğretmenlerin toplumun düzenini koruma ve problemleri düzeltme konusundaki rolleri vurgulanmıştır.

Bu çalışmada ulaşılan sonuçlar -kutsiyet ve bilgelik dışında- genel anlamda bu konuda yapılan çalışmalar ile uyumludur. Farklı noktalar ise kültürel unsurların etkisiyle ortaya çıkan sonuçlardır. Çalışmaya katılan öğrencilerin kültürel yapılarına göre, öğretmenlik biraz da kutsiyet taşıyan bilgeliğin de en çok yakıştırıldığı kavramdır. Bu sebeple öğrenciler söz konusu başlıklar etrafında öğretmenlere toplumsal ve kültürel nedenlerden dolayı uluslar arası alanyazında genelde görülmeyen farklı roller yüklemişlerdir.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmadan çıkan sonuçlara göre öğretmenler toplumdaki düzen, değişim ve mutluluğun en önemli hazırlayıcılarından biri olarak öne çıkmaktadır. Öğretmenler bu rolleri ile öğrencilerin toplumdaki değişim ve gelişime uyumlarını sağlayan kişilerin başında gelmektedir. Öğretmenler sosyal hayattaki bu önemli yeri bir kez daha bu çalışma ile vurgulanmıştır. Öğretmenleri yetiştiren ve hizmet içi eğitimleri sağlayan kurum ve programlar toplumun ve çağın değişen şartlarına uygun olarak hazırlanıp uygulanmalıdır.

Öğretmenler öğrenciler için örnek olma rolleri olduğundan dolayı, öğretmenlerin gerekli yetkinliği sergilemeleri için iyi eğitim almaları şarttır. Bu eğitim sadece bilgi ekseni değil; sorun çözme odaklı, esnekliğe sahip ve yeni eğitsel gelişmelere açık olarak sürekli güncellenmelidir.

Toplumsal konulara daha duyarlı model insan olabilecek yetkinlikte öğretmenlerin yetişmesi için çalışılmalıdır. Mesleğinin gerekleriyle donanmış, toplumsal kimlik ve vatandaşlık bilincine sahip, lider öğretmenlerin yetiştirilmeleri önerilir.

Öğretmenlik toplumda en önemli misyonların yüklendiği mesleklerden biridir. Öğretmenlerin bu misyonları daha iyi yerine getirebilmeleri için mesleki, mali ve eğitimsel durumlarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Bunun için gerekli ve daha bütüncül çalışmalar -toplumun tüm kesimlerinin öğretmenlere yüklediği roller de göz önüne alınarak- yapılmalıdır. Çalışmaya katılan öğrencilerin “daha iyi bir gelecek öğretmenlerin elinde” olduğu şeklindeki tespitlerine uygun olarak gerekli iyileştirmeler yapılmalı, öğretmenlerin toplumdaki değişim ve gelişimin öncüleri rolünü layığı ile yerine bu şekilde getirmeleri sağlanmalıdır.

Kaynaklar

Arthur, J. Davison, J. and Lewis. M. (2005). Professional values and practice: Achieving the standards for QTS. London: Routledge.

Bhat, V.D. Chaudhary, S.V.S. ve Dash, N.K. (2008). Teacher competence in higher education. Erişim:11.06.2012, [http:// www.egyankosh.ac.in](http://www.egyankosh.ac.in)

Bergem, T. (1990). The teacher as moral agent. Journal of Moral Education 19, no. 2:88 – 100.

Block, D. (1992). Metaphors we teach and learn by. Prospect, 7(3), 42-55

Bullough, R.V. & Gitlin, A. (1995). *Becoming a student of teaching: Methodologies for exploring self and school context*. New York: Garland Publishers

Bullough, R. V. (1991). Exploring personal teaching metaphors in preservice teacher education. *Journal of Teacher Education*, 41(1), 43-51

Carr, D. (1993). Moral values and the teacher: Beyond the paternal and the permissive. *Journal of Philosophy of Education* 27, no. 2: 193 – 207

Chapman, D. ve Mahlck, K. (1997). *Changing what happens in schools: Central-Level Initiatives to Improve School Practices in Chapman, D. Mahlck, I. & Smauiders, A. (1997). Government Initiatives for Improving School-Level Practice: International Institute for Educational Planning. Paris.*

Clandinin, D. J. (1986). *Classroom practice: Teacher images in action*. London: Falmer Press

Cummings, R., Harlow, S. and Maddux, C.D. (2007). Moral reasoning of in-service and preservice teachers: A review of the research. *Journal of Moral Education* 36, no. 1: 67 – 78.

Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: PegemA yayıncılık.

Demulder, E. K., Ouédraogo, E. ve Stribling, S. M. (2009) *From Vision to Action: Fostering Peaceful Coexistence and the Common Good in a Pluralistic Society through Teacher Education*. *Peace & Change*, Vol. 34, No. 1

Van Dijk, T. (2008). *Society and Discourse. How social contexts control text and talk*. Cambridge: Cambridge University Press,

Van Dijk, T. (1998). *Discourse studies(Ed): A Multidisciplinary Introduction*. Londra: Sage Publishing

Van Dijk, T. (1997). *Discourse as Structure and process*. Cilt 1 Londra: Sage

Erden, M. (1998) *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: ALKIM yayımları.

Fairclough, N. (2003). *Analysing discourse*. London: Routledge

Fairclough, N. ve Wodak, R. (1997). *Critical discourse analysis*. Edited kitap T. A. Van Dijk *Discourse as Social interaction*. Cilt 1 (S. 258-284) Londra: Sage

Fullan, M. (1993) *Change Forces – probing the Depths of Educational Reform*, London, Falmer Press

Foucault, M. (1972). *The archaeology of knowledge*. Londra: Tavistock Publications.

Gee, J. P. (2005). *An introduction to discourse analysis: Theory and method* (2nd ed.). New York: Routledge

Hansen, D. T. (2000). *Teaching as a moral activity*. In V. A. Richardson (Ed.), *Handbook of research on teaching* (4th ed.). (pp. 826-857) Washington, D.C.: American Educational Research Association.

Hansen, D. T. (2001). *Exploring the moral heart of teaching: Toward a teacher's creed*. NY: Teachers College Press

Hansen, D.T. (2001). Teaching as a moral activity. In Handbook of research on teaching, 4th ed. V. Richardson, 826 – 57. Washington: AERA.

Jensen, D.F. (2006). Metaphors as a bridge to understanding educational and social contexts. *International Journal of Qualitative Methods*,5, 1-17

McGrath, I. (2006). Teachers' and learners' images for coursebooks. *ELT Journal*, 60(2), 171-180

Kanu Y. (1996). Educating teachers for the improvement of the quality of basic education in the developing countries *International Journal of Educational Development*, 16 (2) (1996), pp. 173–184

Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi. (21. Baskı)*.Ankara: Nobel Yayınevi.

Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Yıl:2002 Cilt:35 sayı:1-2*

Küçükahmet,L. (1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş. (Ed.Küçükahmet,L.)*
İstanbul:Alkım Yayınevi.

Moser, K. S. (2000). Metaphor analysis in psychology—method, theory, and fields of application. *Forum: Qualitative Social Research [On-line journal]*, 1(2).

Mühlpachr,P. (2008). Social Determinants Of Education In The Postmodern Society *Santalka. Filologija. Edukologija*, 2008, t. 16, nr. 4. ISSN 1822-430X print/1822-4318 online

Panti ć , N., ed. (2010). *Tuning teacher education in the western Balkans*. Belgrade: Center for Education Policy.

Saban, A., Koçbeker, B. N. & Saban, A. (2006). An investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6(2), 509-522

Sakui, K. & Gaies, S. (2003). A case study: Beliefs and metaphors of a Japanese teacher of English. In: Kalaja, P. & Barcelos, A. M. F. (Eds.). *Beliefs about SLA: New research approaches*. Dordrecht, Netherlands: Kluwer, 153-170

Salomone, A. M. (1998). Communicative grammar teaching: A problemfor and a message from international teaching assistants. *Foreign Language Annals*, 31, 552-566

Sanger, M.N. (2008). What we need to prepare teachers for the moral nature of their work. *Journal of Curriculum Studies* 40, no. 2: 169 – 85.

Shortt, D., Hallett, F., Spendlove, D., Hardy, G., Barton, A. (2012). Teaching, morality, and responsibility: A Structuralist analysisof a teachers' code of conduct. *Teaching and Teacher Education* 28 (2012) 124e131

Sockett, H. (Ed.). (2006). *Teacher dispositions: Building a teacher education framework of moral standards*. Washington, DC: American Association of Colleges for Teacher Education

Sönmez,V. (2003). *Eğitimin Tarihsel Temelleri. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. (Ed. Sönmez,V.)*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sünbül,A.M. (2001). Bir meslek olarak öğretmenlik. *Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Ed. Demirel,Ö ve Kaya,Z.)* Ankara: PEGEMA yayıncılık. s.223-254.

Şeker,H; Deniz,S. ve Görgeç, İ. (2004). Öğretmen yeterlikleri ölçeği. Ankara: Milli Eğitim. Yıl 32, Sayı 164. s. 105-118.

Widdowson, H.G. (2000). 'On the limitations of linguistics applied.' *Applied Linguistics* 21/1: 3-5

Willemsse, M., M. Lunenberg, and F. Korthagen. (2005). Values in education: A challenge for teacher educators. *Teaching and Teacher Education* 21, no. 2: 205 – 17.

Wodak,R.&Meyer,M. (2002). *Methods of critical discourse analysis*. London:Sage Publications.

Voinea, M. (2009). *Bulletin of the Transilvania University of Braşov • Vol. 2 (51) - 2009*
Series VII: Social Sciences and Law

Yıldırım A, Ünal, A. Çelik, M. (2011). Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt:8 Sayı:2

Zgaga, P., ed. (2006). *The prospects of teacher education in south-east Europe*. Ljubljana: University of Ljubljana.

Zheng, H. Song, W. (2010). Metaphor analysis in the educational discourse: A critical review US-China Foreign Language September 2010, Volume 8, No.9 (Serial No.84)